

Hendelsen og dens forvrengning

Foredrag og workshop med Yeshayahu Ben Aharon

Rigmor Haugen Jensen

For første gang på fire år har Ben-Aharon holdt foredrag og seminar i Norge, dessuten foredrag i Lillehammer. Seminaret i Oslo ble innledet med filmen «Transcendent Man», om transhumanisten og oppfinneren Ray Kurzweil. Filmen viser visjonene til Kurzweil og flere, om sammensmelting av menneske og kunstig maskin-intelligens, noe som skal gjøre mennesket udødelig og uendelig intelligent, og løse alle problemer med sykdom og lidelse.

Med disse perspektivene som bakteppe hørte vi foredraget: «Det 21. århundrets Kristus-hendelse». Før jeg refererer noe av foredraget, som formidlet sterke påstander basert på Ben-Aharons egen åndelige forskning, så kjennes det redelig å si hvorfor jeg selv finner disse påstandene totalt troverdige. Troverdigheten ligger for meg i Ben-Aharons arbeidsmetode, som han har beskrevet i sin bok *The New Experience of the Supersensible* (1995), men også underviser i på et helt elementært plan i sin «Globale skole» (Global School of Spiritual Science). Erkjennelsesmåten bygger fra begynnelsen av på to veier, som jeg personlig alltid har sett etter, og bare sett små glimt av ellers i det antroposofiske miljøet. Den ene er en kompromissløs selverkjennelse, som går inn i det dypt mørke og tragiske ved mennesketilværelsen. I den første timen av Høyskolen for Åndsviten-skap blir denne dimensjonen beskrevet som blant annet hat mot ånden. Å identifisere dette hatet og de andre «dyrene i avgrunnen» i meg selv, har jeg

alltid opplevd som den mest grunnleggende betingelsen for å ta et eneste skritt i retning av høyere erkjennelse. I Ben-Aharons utarbeidelse og konkretisering av Steiners erkjennelsesvei blir dette tatt dypt alvorlig. Og det gis metodiske øvelser for å erkjenne i hvilken grad og på hvilke måter jeg som moderne menneske står imot alt sant åndelig, og ifølge min natur stadig omskaper det til noe mer «spiselig» for min selvfølelse.

For det andre tas tenkningen høyst alvorlig, og øves systematisk. Dette er egentlig en annen side av samme sak, for det er det samme menneskevesenet som tar livet av tenkningen idet den faller inn i vårt hode, inn i vår bevissthet. Idet jeg blir i stand til tydeligere å erfare hvordan forestillingsdannelsen skjer, hvordan tenkning og sansning tar livet av hverandre – jeg mener *tar livet av hverandre som åndelig realiteter* – for at vi skal kunne forholde oss til sanseverdenen, så åpnes det også en vei til å erfare tenkning som er frigjort fra det sanselige.

Dette med å ta livet av tenkning og sansning, og erfare at man har et iboende hat mot den åndelige verden, er det ofte vanskelig å snakke om i antroposofiske sammenhenger. «Nei, du må ikke være så negativ, du er bra nok, tenk positivt, man kan ikke gå rundt å ha skyldfølelse, vi er jo alminnelig gode og moralske mennesker, det kan ikke være så ille vel – osv. osv.» Slike kommentarer forteller meg – i tillegg til at jeg selv kan ha uttrykt meg klosset – at det er vanskelig

Yeshayahu Ben-Aharon.

å skille mellom det som vi er og må være som mennesker med en vanlig bevissthet, og det som kreves for å nærme seg en åndelig erkjennelse. I Ben-Aharons fremstilling av erkjennelsesveien er denne radikale forskjellen på det som vi er som moderne mennesker og slik vi er som åndelige vesener, helt tydelig. Det er berettiget å si at han utmaler «Terskelens vokter» i all sin gru, for at vi skal skjønne alvorret – og begynne å arbeide ut fra det. Så langt om troverdigheten til den åndelige forskningen. Han har selvfølgelig utviklet veien videre fra denne terskelsituasjonen, og også beskrevet den nøye, men for meg utgjør dette en vesentlig forskjell fra flere andre som har lagt frem åndelige forskningsresultater.

I foredraget fortalte Ben-Aharon hvordan han selv hadde brukt mange år på å klare å vende blikket fra fortiden og Kristus-hendelsen i det 20. århundre,¹ for å se hva som er under forberedelse i fremtiden. Etter fornektelsen og forvrengningen som Ben-Aharon betegner med det vidtfnvende begrepet «reversal», «reversering» av det 20. århundres Kristus-hendelse gjennom de grusomme hendelsene som fant sted før midten av århundret, har det eteriske Kristus-vesenet langsomt fått en ny aura. Denne er skapt av alle de gode handlingene som mennesker har utført fra 1960-tallet og utover, som en reaksjon på og utligning av ondskapen. Nå forberedes dette århundrets hendelse frem mot midten av vårt århundre. Ben-Aharon beskriver denne hendelsen som en spirituell nødvendighet, noe i likhet med en naturlov. Den fører med seg nye åndelige muligheter, og krefter. Men like nødvendig som at Hendelsen nærmer seg, er det at dersom den ikke blir forstått og mottatt i den tiden den skjer, så vil den igjen forvrennes og reverseres til det motsatte. For det dreier seg om sterke åndelige krefter, som slik jeg har forstått det blir sterkere for hvert tiår, og for hvert århundre. Et talende bilde

1 Han har beskrevet denne hendelsen i boken *The Spiritual Event of the 20. Century* (1994), svensk oversettelse: *1900-talets andlige hændelse*.

som han brukte, er en tsunami,² en flodbølge med voldsom kraft som nærmer seg i horisonten, mens vi bygger sandslott på stranden. I stedet for sandslott skulle vi bygge vannkraftverk, kanaler og vanningsystemer, som gjør det mulig å nyttiggjøre oss den kommende åndelige kraften, kanalisere den til gode for våre medmennesker.

Etter at Ben-Aharon hadde klart å vende sitt blikk mot den kommende Hendelsen, ble han også oppmerksom på Ray Kurzweils bok *The Singularity is Near* (2005). Der så han at Kurzweils tidsangivelser var de samme som han selv hadde kommet til gjennom sin åndelige forskning. I filmen om Kurzweil var det også tydelig at han og andre bevisst bruker ord og vendinger fra Bibelen når de snakket om den kommende «singulariteten».³ Motbildet var tydelig tegnet gjennom filmen, og

2 Jeg er usikker på om han brukte dette bildet under foredraget i Oslo, eller bare i Lillehammer.

3 Med et søk på Internett etter «technological singularity» eller «Ray Kurzweil» finner man fort mye informasjon om deres visjon. «Transhumanism» er også et godt søkeord. Man kan også søke på norsk, men det er absolutt mer informasjon å finne på engelsk.

tydelig var det også at Kurzweil og co. er i besittelse av mye kreativ energi allerede. Reverseringen av det 21. århundrets hendelse er altså allerede begynt. Så spørsmålet blir for oss hvordan vi som antroposofier skal utvikle de evnene som kan erkjennet og erfare Hendelsen.

Utfordringen vi står overfor kan også beskrives gjennom følgende beretning: En av tilhørerne spurte Ben-Aharon om han hadde møtt Ray Kurzweil. Det hadde han ikke personlig, men han hadde vært med på en workshop som Kurzweil holdt. Der deltok også en tibetansk lama. Sistnevnte fortalte om ut-av-kroppen-opplevelser som han hadde oppnådd etter 40 års meditasjon. Kurzweil anerkjente dette, og sa: Det er vel og bra, men hvem vil meditere i 40 år, når man kan oppnå det samme uten anstrengelse ved å trykke på en knapp? I fremtiden – når menneskelig intelligens blir koblet opp mot maskin-intelligens, og nanopartikler flyter rundt i blodet vårt – dette ifølge Kurzweils visjoner – vil alt som kan oppnås av åndelig, sjelleg og fysisk kunnskap, opplevelse og nytelse, være tilgjengelig uten anstrengelse. Ben-Aharon sa flere ganger at dette *kommer til å skje*.⁴

Hans spørsmål blir derfor: Hvordan kan vi anstrenge oss *nå* for å utvikle virkelige åndelige krefter og evner, så vi kan møte Hendelsen på en sann måte, og ikke falle for transhumanismens fristende illusjoner? Ifølge Ben-Aharon vil det kreve at jeg og vi virkelig kan utvikle de evnene *uten teknologi* som Kurzweil og co. skaper ved hjelp av teknologien. Det er ikke vanskelig å se at vi er på etterskudd allerede.

For meg blir dette også et alvorlig spørsmål om motivasjonen for åndelig bestrevelse. Siden dette for de fleste fortsatt høres helt umulig ut, la oss se det som et tankeeksperiment: Hvis jeg ønsker spektakulære erfaringer utenfor kroppen, hvis jeg

ønsker å kommunisere med hele verden uten fysisk tilstedeværelse, å lese andres tanker, overvinne døden, og alt dette kan oppnås ved hjelp av gen- og nanoteknologi og kunstig intelligens, på en måte som ligner til forveksling det jeg er ute etter; *hva skal jeg da med den åndelige verden?* Og videre: hva skulle til for å kunne skjelne sant fra falskt i en slik virkelighet – som er den virkeligheten filmen om Kurzweil skisserer som et fremtidsscenario? Jeg tror at det i alle fall vil kreve å kunne avsløre mine egne motiver helt inn i de mest subtile sjelnyanser.

Seminaret fortsatte på lørdag med en workshop hvor deltakerne fikk et begynnende kjennskap til noen av arbeidsmetodene i den «Globale skolen». Skolen er opprettet for å utvikle nye kognitive og sosiale ferdigheter, dvs. de ferdighetene vi trenger for å møte den kommende hendelsen. For noen i Antroposofisk Selskap har det vært problematisk med navnet *School of Spiritual Science*. Ben-Aharon understreket at den ikke på noen måte står i et konkurranseforhold til Høyskolen, men snarere er en *førskole* i åndsvitenskap for å utvikle de mest elementære evner til selverkjennelse og tenkning. Han understreket også at målet med den Globale skolen er å skape virkelig *krefter*, ikke overføre kunnskap.

Som en innledning til workshopen snakket Ben-Aharon mer om det som han kaller «reversal» (reversering). Reversering er et ur-kjennetegn ved moderne menneskehet, kultur og historie. Alle åndelige impulser blir snudd til sin motsetning idet de kommer til vår bevissthet. Jfr. Steiner: tankene dør inn i vår bevissthet. Eller med Ben-Aharon's ord: Å tenke er å forvandle det nye til noe gammelt. Begrepet «reversal» er Ben-Aharon's eget begrep. Det ble mange spørsmål om hva det egentlig betyr. Det er et begrep som ikke så lett lar seg «reversere», ikke lar seg gripe helt med intellektet. Vi møter veggen, vi blir tvunget til å tenke om igjen. I løpet av samtalen ble begrepet mer totalt, vi prøvde å finne utveier, men Ben-Aharon avviste alle forsøk på å gjøre situasjonen bedre. Hans oppgave var, sa han, å lukke rommet og la oss oppleve den situasjonen vi står i i forhold til den åndelige verden, hvordan vi er innelukket i vår egen «boks», dvs. la oss oppleve terskelen.

⁴ Det er i denne forbindelsen også interessant å se hva Rudolf Steiner sa om menneske og maskin i 1917: «Det dreier seg ikke om hva som vil skje, for det vil helt sikkert skje; det dreier seg om hvordan det vil skje, hvordan man vil omgås med disse tingene. Sammensmeltingen av mennesker med maskiner vil være et stort og betydningsfullt problem for hele resten av jordutviklingen.» (Foredrag i Dornach 25.11.1917. Utgitt i boken *Individuelle Geisteswesen und ihr Wirken in der Seele des Menschen*, GA 178, min overs.)

Den første, grunnleggende, reverseringen er å bli født. Inkarnasjonen er slik sett et totalt forræderi mot det guddommelige. Fordi vi selv allerede er «reversert», reverserer vi alt som kommer til oss fra den åndelige verden. Individuasjon, å bli fysisk, å bli et individ er ikke mulig uten at vi reverserer og glemmer vårt åndelige opphav.

Ben-Aharon beskrev tre slags glemsel: 1. Jeg har glemt deg helt. 2. Jeg glemmer noe, men husker litt av deg. 3. Jeg husker deg helt klart.

Dette siste, å bevare en klar erindringsforestilling, er ifølge Ben-Aharon 100 % glemsel i åndelig forstand. Jo mer vi husker navnet til (den åndelige) Hendelsen (the Event), jo mer glemmer vi Hendelsen selv. Når vi lager mausoleer, museer, minnesmerker, statuer, er vesenet totalt glemt. Jo mer vi gjør Hendelsen til vår egen, jo mer vi tror den er vår egen, jo mer vi tror vi *har* den, jo mer har vi glemt og forrådt den. Dette høres igjen negativt ut, men er ikke annerledes enn det Steiner sa hele tiden da han beskrev innvielsesveien og la vekt på hvor radikalt annerledes den åndelige verden er enn det som vi erfarer som sanseverden. Et bilde som Ben Aharon gjorde bruk av er at vi spiser en agurk. Vi plukker den fra busken, dermed adskiller vi den fra dens opphav, fra helheten i verden. Vi dreper den, vi knuser den med tenene, vi svelger den og glemmer den idet den blir en del av oss. Vi har gjort den til «vår egen». Den gjør at vi lever og vokser. Agurkens død blir mitt liv. Dette er det samme som skjer i hvert møte, enten det er med andre mennesker, ting i sanseverden/naturen, eller åndelige sannheter. Jeg møter noe/noen, plukker, spiser, assimilerer, gjør til mitt eget, glemmer. Jeg glemmer deg.

Jeg prøver meg på noen eksempler som kanskje kan gjøre det mer forståelig. For meg er dette tydelig allerede på et helt naivt psykologisk nivå. Hva vil jeg med andre mennesker? Hvem liker jeg? Er det ikke de som forsterker min selvfølelse, de som lytter til meg, får meg til å føle meg bra? De som liker *meg*. De som *gir* meg noe. Videre kan jeg også spørre meg selv: Hvorfor går jeg i naturen? Er det ikke for å oppnå noe: ro, stillhet, stemning, nye krefter? Jeg ernærer meg av naturens krefter. Og: Hva vil jeg med åndelige sannheter? Hvorfor søker jeg til antroposofien?

Er ikke det også for å *få* noe? Mening, sammenheng, noe å bygge livet på, en god følelse av helhet osv, osv. Når har jeg søkt noe eller noen *for deres egen skyld*?

En gammel dame jeg satte veldig pris på, stilte meg følgende spørsmål: Har du noen gang gjort noe for mannen din? Bakgrunnen var at hennes mann var død etter over 50 års ekteskap, og hun kom selv til dette spørsmålet: Har jeg *noen gang* gjort noe for ham? *Bare for ham*? Dette spurte hun seg etter å ha fulgt ham hele livet, flyttet dit han søkte arbeid, hjulpet ham i hans jobb, og ellers vært mor og husmor. Hun kom frem til at svaret var nei.

Vi gjorde tre forskjellige, enkle gruppeøvelser i løpet av dagen. Siden disse må erfares, så vil jeg ikke her prøve å beskrive dem. Men jeg kan si at to av dem, en øvelse med en enkel gjenstand, og en øvelse med en hendelse vi har opplevd, begge hadde som hensikt å begynne å avsløre for meg selv hvordan denne tilegnelsen som jeg prøvde å beskrive over, finner sted i praksis i den minste ting, hvordan jeg med mitt vesen forholder meg til gjenstandene, og hvordan jeg forholder meg til det som kommer til meg som hendelser: hvordan bevisstheten arbeider for å «spise» og bygge opp meg selv ved hjelp av det jeg møter. Den tredje øvelsen var en begynnende øvelse i å møte det som kommer fra fremtiden, uten å danne forestillinger om det vi ennå ikke vet hva er.

Vi gjorde øvelsene i grupper på tre eller fire. Ben-Aharon legger stor vekt på det å arbeide i grupper. Jeg trenger den andre for å møte meg selv. Når jeg arbeider alene, er det en stor fare for å komme inn i et eget fantasilandskap. Derfor trenger jeg noen sanne venner som kan rettleder meg. På «torget», hvor det daglige livet foregår, blir instinktene lett vekket. Vi trenger noe mellom ensomheten og «torget», en gruppe av likemenn og -kvinner (peer-group) hvor vi kan utvikle andre typer følelser, følelser som ikke er basert på sympati og antipati. I en slik gruppe kan vi arbeide for å komme ut av vår «boks», vårt hylster for å bli kreative. Gjennom den andre kan jeg få hjelp meg å se meg selv, og visa versa. Gjennom den andre kan fortiden bli helbredet. Den andre er mitt høyere Selv. Ω

The Event

Yeshayahu Ben-Aharon:

The Event in Science, History, Philosophy and Art.

Virtual Bookworm Publishing (USA) 2011

Er det mulig å beskrive en åndelig Erkennelses- og handlingsvei uten å bruke et eneste ord fra antroposofisk eller (annen esoterisk) terminologi? Ja, det er mulig! I november 2011 kom Yeshayahu Ben-Aharon med sin nye bok, den første siden 2004. Den elektroniske utgaven kom først, men ble snart

fulgt av en papirutgave.

Boken tar for seg «the Event», Hendelsen. I forordet henviser han til sine tidligere bøker, *The Spiritual Event of the 20. Century* (1994), *The New Experience of the Supersensible* (1995) og *Americas Global Responsibility* (2004), og gjør det klart at de alle handler om det samme. Men denne boken er skrevet fra det 21. århundrets perspektiv.

Hva er «hendelsen»? Henvisning til tidligere bøker og til erfaringen av det 21. århundrets hendelse som nærmer seg, samt bibelverset på første side indikerer at «the event» er Kristus-hendelsen. Det navnet blir imidlertid ikke brukt i boken. I stedet knytter forfatteren tydelig an til bruken av ordet i poststrukturalistisk filosofi, særlig hos Gilles Deleuze.

Som tittelen tilsier blir «hendelsen» fulgt gjennom fire forskjellige områder av menneskelig kultur. Første kapittel, som også er det lengste, «The Event in Science», tegner bildet av et skifte i den vitenskapelige måten å se verden og mennesket. I stedet for et enhetlig jeg et sted på innsiden av hjerneskallen som skal forholde seg til en verden av døde materielle partikler, med de uoverstigelige filosofiske problemene som denne teorien fører med seg, presenteres her publikasjon etter publikasjon – de første allerede fra 30-tallet av forrige århundre – som bryter radikalt med dette bildet, både inne fysikk, kjemi, biologi, astronomi etc. Verden er selv intelligent, materien organiserer seg selv, alt i universet, inkludert universet selv, er i stadig forandring og kreativ tilblivelse. Alt lever, også det vi vanligvis regner for død materie. Skillet mellom bevissthet og verden, subjekt og objekt, organisk og uorganisk, indre og ytre, viskes ut. Alt er i kontinuerlig bevegelse og forandring: «[...] in contemporary science the wonder of life seems spread throughout the entire universe. Properties and functions believed to be restricted to living organisms alone are now discovered in all other systems.» (S. 38)

Dette paradigmeskiftet blir påvist på område etter område, gjennom henvisning til en rekke briljante forskere.

For meg, som ikke er så bevandret innen naturvitenskapen, er det et fabelaktig oppløftende bilde. Forfatteren viser også en inngående og begeistret kjennskap til en hel rekke naturvitenskapsmenns og -kvinnens arbeid, samtidig som fremstillingen er lett å følge.

Andre kapittel «The Event in History» er ikke fullt så oppløftende. Historien er menneskets egen vitenskap, vitenskapen om mennesket. Hvordan kan det ha seg at menneskeheten har blitt stadige grusommere, at gruppehatet og undertrykkelsen har økt, samtidig med at de største og høyeste ideene om universell menneskelig verdighet og rettigheter, frihet, likhet og brorskap, hvert individs unikhet og ukrenkelighet har blitt etablert i tenkningen? Gjennom sin spesielle forskningsvei kom Ben-Aharon frem til den moderne histories «urfenomen», det som han kaller «reversal» (reversering). Alt vi som moderne mennesker tar i og tenker, blir til sin rake motsetning. Dette henger uløselig sammen med den moderne selvbevisstheten, som gjør det universelle individuelt og gjør himmelen til vår egen eiendom. Etter at urfenomenet er funnet, kaster det et oppklarende og rystende lys over de historiske hendelsene i forrige århundre, de tre revolusjonene: den bolsjevistiske, den fascistiske og den kapitalistiske. På slutten av kapitlet pekes det frem mot reverseringen av det 21. århundrets hendelse, gjennom teknologisk singularitet. For meg er det mest skremmende perspektivet det som uttrykkes gjennom ordene «eating of the Three of Life». Dvs. at mennesket, gjennom gen- og nanoteknologi og kunstig intelligens er i ferd med å få hånd om livskraftene, det som har med fødsel og død å gjøre, for å overvinne begge deler. Denne prosessen beskrives som en naturlig fortsettelse av naturvitenskapen som ble initiert i renessansen, sammen med den nye selvbevisstheten.

Mitt utsagn på begynnelsen: at det blir beskrevet en åndelig innvielsesvei uten å bruke begreper ånd, den åndelige verden, eterisk etc., hentyder ikke minst til tredje kapittel, «The Event in Philosophy». Ved hjelp av fem (seks) franske filosofer¹ beskriver Ben-Aharon en vei til fullstendig løsrivelse av tenkningen fra det fysiske og en helt bevisst metode til å bevege seg og bli skapende i det «virtuelle», det som filosofen Gilles Deleuze blant annet kaller «immanensplanet», og å komme tilbake igjen med nye krefter og egenskaper. Deleuze og hans medforfatter Guattari har spesiell ekspertise blant annet på følgende område:

«1) unhooking the thinking of the event from its bodily and organic foundations,

¹ Gilles Deleuze, Michel Foucault, Jacques Derrida, Alain Badiou og Emanuel Levinas. Den sjette filosofen er Felix Guattari, som er medforfatter til noen av Gilles Deleuzes viktigste verk.

- 2) navigating with its freed forces in the streams of non-organic, immanent cosmic life, and working creatively on this plane, and
- 3) re-actualizing the event back in the world of physical, social and cognitive forms, but in ever better forms, that becomes increasingly more transparent and expressive of the event.» (S. 118)

Ifølge Ben-Aharon er disse to de første i vår samtid som har klart å snu reverseringen, dvs. gjennomføre det som han kaller «reversal of the reversal». Men også andre filosofer har gjort en formidabel jobb med å komme bak den vanlige bevisstheten, erfare og beskrive oppløsningen av det kartesianske jeget, erfare og beskrive mysteriet i møtet med det andre mennesket og mitt totale og ufravikelige ansvar overfor den andre: å være «min brors vokter». Disse filosofene har utviklet et språk som passer til deres prosjekt, og deres prosjekt er, som Deleuze og Guattari skrev i sin siste bok: «The sole purpose of philosophy is to be worthy of the event.» (Filosofiens eneste hensikt/ mening er å bli verdig hendelsen.)

Det siste kapitlet, «The Event in Art», beskriver altså hvordan hendelsen har satt sitt preg på kunsten i nyere tid. Her beskrives en innvielsesvei gjennom i syv «becomings» eller metamorfosestadier som komponerer hendelsen på en «ikke-lineær og ikke-organisk» måte. Og alle syv stadiene blir grundig underbygget ved hjelp av kunst og kunstners utsagn. De som har lest hele eller deler av *The New Experience of the Supersensible*, vil kanskje kjenne igjen noen av komponentene i denne veien. Den korresponderer med «the Event in Philosophy» ved å utvikle et virtuelt hjerteorgan i det virtuelle «Body without organs» (uttrykk fra Deleuze/Guattari), hvor filosofien bidrar med «hodet». The «Body without organs» er det legemet som er i stand til å eksistere og iakttå på det kosmiske immanensplanet.

Form og struktur

Boken har en essayistisk form. Den har en del sitater, den har bare unntaksvis referanser til sidetall, og har heller ikke noen litteraturliste. Dette gjør boken mindre akademisk preget, men personlig skulle jeg gjerne hatt flere slike «akademiske» hjelpemidler for å ha mulighet for å gå lengre inn i noen av temaene. Språket er det jeg vil kalle for *dynamisk*. Det strømmer og pulserer, og stil og struktur er i høy grad tilpasset innholdet. Det innebærer at strukturen og også språket er forskjellig i de forskjellige kapitlene. Kapitlet om vitenskap ordnet ganske alminnelig mht. struktur. Forskjellige temaer behandles pent på rekke og rad. Men språket har en poetisk og energisk driv med vakre paradoksale utsagn som: «Vi er helt på innsiden av utsiden.»

Historiekapitlet har en annen form: temaene kommer ikke etter hverandre på samme måte. Særlig i første del av kapitlet er temaene liksom inni hverandre, slik at ho-

vedtemaet, som er reverseringen av alle storslagne ideer, blir fordypet for hvert avsnitt. Som leser føler jeg at jeg kommer stadig dypere ned i den tragiske realiteten.

Kapitlet om hendelsen i filosofien er igjen bygd opp helt annerledes. Det har en kjerne eller en «composition site» som utgjøres av filosofen Gilles Deleuze alene og sammen med Felix Guattari. De andre fire filosofene er liksom plassert rundt. Dette er min opplevelse av strukturen, men kapitlet har også en lineær og logisk følge som begynner med frigjøringen av tenkningen fra det legemlige og ender tilbake i den moralske virkeligheten, dvs. en virkelighet som overskrider det vi vanligvis kaller «moral», i møtet med den andre. Siste kapittel er igjen bygd opp som en erkjennelsesvei i syv stadier, med små ekskursjoner ut i spesielle kunstverk.

Med denne boken har Yeshayahu Ben-Aharon klart å beskrive den åndelige hendelsen og erkjennelsesveien med et språk som står helt inne i vår egen tid, og med en type språklig og tankemessig energi som jeg ikke har sett hos andre forfattere. Det største problemet for åndsvitenskapen i dag er etter min mening at tenkningen blir sittende fast i intellektuelle forestillinger om det som en gang ble gitt av Rudolf Steiner som levende erkjennelse. Derfor er det ytterst belivende og – tror jeg – helt nødvendig å begynne å tenke med nye ord og begreper. Denne boken er et sterkt bidrag på veien til å løsrive (eller «unhinge», løsne fra hengslene) tenkningen fra dens forbundethet med den fysiske hjernen og organismen. | *Rigmor Haugen Jensen*

Kommer vi tilbake?

Reinkarnasjonstanken og «livets etos»

Litteraturhuset i Oslo (Wergeland)
Mandag 24.9.2012 kl 18-21 / kr 100

Stadig flere mennesker har eksistensielle opplevelser knyttet til reinkarnasjon. Er en «forskningsmessig bevissthet om gjentatte jordeliv» mulig, slik Rudolf Steiner hevdet? Og hva kan dette bety i det sosiale liv? Seminar med lege Ursula Flatters, forfatter Sissel Lange-Nielsen, Cato Schiøtz og Harald Haakstad.

Arrangør: Antroposofisk Selskap i Norge,
Forum Berle, Dialogos